

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

21 Σεπτεμβρίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κ. Κωστή Χατζηδάκη.

Θέμα: «Ερωτήματα εγείρουν η εγκύκλιος Βρούτση και η γνωμάτευση ΕΦΚΑ σχετικά με τους εργαζόμενους στις εταιρίες διανομής φαγητού efood και wolt.»

Κύριε Υπουργέ,

Έντονο κύμα διαμαρτυρίας και θύελλα αντιδράσεων στα social media έχουν προκαλέσει πρόσφατες καταγγελίες που είδαν το φως της δημοσιότητας σχετικά με τις εργοδοτικές πρακτικές των εταιριών διανομής φαγητού efood και the wolt, πρακτικές που αποτυπώνουν το ιδιότυπο εργασιακό καθεστώς απασχόλησης των εργαζομένων-διανομέων και την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων η οποία βρήκε στην πρόσφατη νομοθετική πρωτοβουλία σας τον πιο ένθερμο υποστηρικτή. Όπως ήδη γνωρίζετε, τον Ιανουάριο του 2019 έρχεται η Wolt στην Ελλάδα η οποία επιλέγει ως βασικό τρόπο αμοιβής τις αποδείξεις δαπανών (τίτλους κτήσης). Μέχρι και την εκδήλωση της πανδημίας τα φαινόμενα παραμένουν εντοπισμένα και περιορισμένα. Μετά τον Μάρτιο του 2020 όλο το βάρος πέφτει στους διανομείς.

■ Στις 9/7/2020, η εταιρεία Online Delivery AE (efood.gr), υποβάλλει ερώτημα στον ΕΦΚΑ σχετικά με την ευρεία χρήση των τίτλων κτήσης στη Wolt. Ο ΕΦΚΑ απαντά στις 28/7/20 και με έγγραφο, που κοινοποιείται και στις αρμόδιες διευθύνσεις του υπ. Εργασίας, αποφαίνεται ότι η εργασία του διανομέα δεν μπορεί να γίνεται με τίτλο κτήσης γιατί έχει όλα τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης εργασίας: «Οι όροι και οι προϋποθέσεις της εργασίας που παρέχουν οι διανομείς προϊόντων εστίασης έχουν όλα τα κριτήρια που τη χαρακτηρίζουν εξαρτημένη εργασία. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να ασφαλιζονται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΑΝ 1846/51 του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και σε καμία περίπτωση δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 55 του Ν.4509/17 περί τίτλου κτήσης...»

Στις 4 Νοεμβρίου εκδίδεται εγκύκλιος με την υπογραφή του τότε υπουργού Εργασίας, κ. Βρούτση (Α.Π. οικ.45628/414 - 4/11/2020) η οποία στηρίζεται στο έγγραφο του ΕΦΚΑ. Η εγκύκλιος διευκρινίζει πως οι διανομείς της Wolt πρέπει να έχουν εξαρτημένη εργασία και δεν είναι αυτοαπασχολούμενοι. Το συμπέρασμα της εγκυκλίου Βρούτση είναι σαφέστατο: «...το είδος της σύμβασης εργασίας όσων απασχολούνται στη διανομή προϊόντων (εστίασης) προσιδιάζει στη φύση και τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης σχέσης εργασίας και πάντως δεν είναι συμβατή με την αμοιβή των εν λόγω εργαζομένων με Παραστατικό Παρεχόμενων Υπηρεσιών (πρώην τίτλος κτήσης),

το οποίο ενδείκνυται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, εντελώς ευκαιριακού και περιστασιακού χαρακτήρα».

Σύμφωνα δε με την εγκύκλιο, “Εάν ενόψει των συνθηκών κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης είναι πράγματι δυσχερής η διάκριση μεταξύ εξαρτημένης ή μη εργασίας, τυγχάνει εφαρμογής το από την παραπάνω διάταξη προβλεπόμενο μαχητό τεκμήριο υπέρ της εξαρτημένης εργασίας και της υπαγωγής του προσφέροντος την εργασία αυτή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρ. ΙΚΑ)”

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο για το Παραστατικό Παρεχόμενων Υπηρεσιών (ΠΠΥ) (ή τίτλος κτήσης ή απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης) στο Δίκαιο της Ασφάλισης, ισχύουν τα εξής: Με τις παρ. 1 και 2 του αρ.55 του ν.4509/2017 (Α',201), όπως τροποποιήθηκε με το αρ.21 του ν.4578/2018, τα πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (ΠΠΥ) καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές υπέρ e-ΕΦΚΑ/π. ΟΑΕΕ για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη. Οι ανωτέρω ασφαλιστικές εισφορές παρακρατούνται από τον εκδότη του παραστατικού κατά την έκδοσή του και αποδίδονται στον e-ΕΦΚΑ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου της έκδοσης παραστατικού μήνα. Στην εισηγητική έκθεση του ανωτέρω άρθρου διευκρινίζεται ότι «η προτεινόμενη ρύθμιση αφορά στις περιπτώσεις έκδοσης παραστατικού, για το οποίο έχουν τηρηθεί όλα τα προβλεπόμενα από τη φορολογική νομοθεσία και σε καμία περίπτωση δεν αφορά περιπτώσεις προσώπων για τα οποία με βάση τα πραγματικά περιστατικά αποδεικνύεται η παροχή εξαρτημένης εργασίας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, παρά το γεγονός ότι η αμοιβή έχει καταβληθεί με τίτλο κτήσης, εφαρμόζονται οι διατάξεις του πρώην ΙΚΑ ΕΤΑΜ περί μισθωτής εργασίας».

■ Τον Ιούνιο του 2021 ψηφίζεται από την κυβερνητική πλειοψηφία ο νόμος Χατζηδάκη με διάταξη του οποίου θεσπίζεται τεκμήριο ότι οι διανομείς είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και δεν καλύπτονται από το εργατικό δίκαιο για τα δικαιώματά τους.

Η νομοθέτηση αυτή αντίκειται στην εγκύκλιο του προκατόχου σας, του κ. Γιάννη Βρούτση και στην εργατική νομοθεσία όπως αυτή ίσχυε μέχρι πρόσφατα, καθώς αναφορικά με τον επιτρεπτό τρόπο πρόσληψης των διανομέων εστίασης, ο νόμος κατέστησε υπό προϋποθέσεις σύνομη την πρακτική που εφαρμόζουν οι ανωτέρω εταιρίες, να απαιτούν δηλαδή την απασχόληση εργαζομένων με όρους παροχής υπηρεσιών.

Κι αυτό διότι, όπως αναφέρεται παραπάνω, τον Νοέμβριο του 2020 ο πρώην υπουργός Εργασίας Γιάννης Βρούτσης είχε υπογράψει εγκύκλιο στην οποία τονίζεται ότι οι απασχολούμενοι στη διανομή προϊόντων εστίασης πρέπει να ασφαλιζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Συγκεκριμένα, πρόκειται για την εγκύκλιο 45628/414, με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 2020, και το σχετικό χωρίο αναφέρει:

«Το είδος της σύμβασης εργασίας όσων απασχολούνται στη διανομή προϊόντων (εστίασης), προσιδιάζει στη φύση και τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης σχέσης εργασίας και πάντως δεν είναι συμβατή με την αμοιβή των εν λόγω εργαζομένων με Παραστατικό Παρεχόμενων Υπηρεσιών (πρώην τίτλος κτήσης), το οποίο ενδείκνυται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, εντελώς ευκαιριακού και περιστασιακού χαρακτήρα».

Η εγκύκλιος αυτή ήρθε σε συνέχεια γνωμάτευσης υπηρεσιακών παραγόντων του ΕΦΚΑ ως απάντηση σε σχετικό ερώτημα της Online Delivery ΑΕ, δηλαδή της e-food, τον Ιούλιο του 2020. Στην τρίτη σελίδα της γνωμάτευσης, οι υπηρεσιακοί παράγοντες γράφουν:

«... σύμφωνα με τα ανωτέρω οι όροι και οι προϋποθέσεις της εργασίας που παρέχουν οι διανομείς προϊόντων εστίασης, έχουν όλα τα κριτήρια που την χαρακτηρίζουν εξαρτημένη εργασία. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να ασφαλιζονται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΑΝ 1846/51 του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και σε καμία περίπτωση δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 55 του Ν.4509/17 περί τίτλου κτήσης...».

Το δε άρθρο 69 του εργατικού νόμου Χατζηδάκη εξηγεί αναλυτικά τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες δύναται η απασχόληση ενός διανομέα προϊόντων εστίασης να μη θεωρείται σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Συγκεκριμένα αναφέρει:

Η σύμβαση μεταξύ ψηφιακής πλατφόρμας και παρόχου υπηρεσιών τεκμαίρεται ότι δεν είναι εξαρτημένης εργασίας, εφόσον ο πάροχος υπηρεσιών δικαιούται, βάσει της σύμβασής του, σωρευτικά:

α) Να χρησιμοποιεί υπεργολάβους ή υποκατάστατους για να παρέχουν τις υπηρεσίες που έχει αναλάβει να προσφέρει. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται, ακόμη και αν η ψηφιακή πλατφόρμα αξιώνει οι υπεργολάβοι και υποκατάστατοι του παρόχου υπηρεσιών να έχουν υποβληθεί σε εκπαίδευση ή να φέρουν στολή ή να τηρούν τους όρους υγιεινής και ασφάλειας ή να έχουν τύχει των κατάλληλων εξετάσεων υγείας και γενικότερα να συμμορφώνονται προς τους γενικούς όρους παροχής υπηρεσιών, υγιεινής και ασφάλειας που ισχύουν για τους παρόχους υπηρεσιών, που συνδέονται συμβατικώς με τη συγκεκριμένη πλατφόρμα.

β) Να επιλέγει τα διάφορα έργα που η ψηφιακή πλατφόρμα του προτείνει να αναλάβει ή να θέτει μονομερώς ο ίδιος τον μέγιστο αριθμό τέτοιων έργων που εκάστοτε θα αναλαμβάνει, ο οποίος μπορεί και να μεταβάλλεται, υπό την προϋπόθεση ότι πάντοτε καθορίζεται μονομερώς από τον ίδιο.

γ) Να παρέχει τις ανεξάρτητες υπηρεσίες του προς οποιονδήποτε τρίτο ή να εκτελεί έργα για οποιονδήποτε τρίτο, συμπεριλαμβανομένων ανταγωνιστών της ψηφιακής πλατφόρμας.

δ) Να καθορίζει ο ίδιος τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών του, εντός δεδομένων χρονικών πλαισίων, προσαρμόζοντάς τον στις προσωπικές του ανάγκες και όχι με βάση τα συμφέροντα της ψηφιακής πλατφόρμας.

Δεδομένων των ανωτέρω ερωτάσθε:

1. Προτίθεστε με τροπολογία να τροποποιήσετε το άρ. 69 του ν.4808/21) και να επαναφέρετε το πνεύμα και την κατεύθυνση που έδιναν στις υπηρεσίες του Υπουργείου η εγκύκλιος Βρούτση (45628/414/4.11.20) και το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο;

2. Επί θητείας του κ.Βρούτση προέβη το ΣΕΠΕ σε σχετικούς ελέγχους, και αν ναι γιατί δεν εμφάνισε ποτέ τα πρόστιμα που όφειλε να επιβάλει στην εταιρεία Wolt, η οποία πλήρωνε τους εργαζόμενους συστηματικά με παραστατικό παροχής υπηρεσιών (τίτλο κτήσης) παρακρατώντας εισφορές που

όφειλε να καταβάλει στον ΕΦΚΑ και στα δημόσια ταμεία; Ακόμη και από τα στοιχεία που έδωσε πρόσφατα στη δημοσιότητα το Υπουργείο για ελέγχους του ΣΕΠΕ σε διανομείς, αποφεύγει οιαδήποτε νύξη για την εταιρεία Wolt.

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Βουλευτής Α΄ Αθηνών, ΜΕΡΑ25